

OER.

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #340
© 2016, Judith de Joode, Benjamin Moen,
Lisa Verbelen
Eerste druk 2016

ISBN 978-94-6076-340-3
NUR 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of
verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming
van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any
way without written permission from the writer
and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit
Margreet Huizing
Connie Nijman
Ditte Pelgrom

Typografie en basis lay-out
Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres
De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42
1097 CT Amsterdam

Dit boekje is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

JUDITH DE JOODE, BENJAMIN MOEN,
LISA VERBELEN

OER.

EEN OEFENING
DOOR BOG.

DE NIEUWE
TONEELBIBLIOTHEEK

1. De tekst van *OER*. bestaat uit drie gedachtenstromen, geschreven door drie verschillende mensen. Hun schrijfstijl en interpunctie is intact gehouden.
11. Muzikant Lucas Kramer heeft zijn instrument en partituur getekend.

Personen

I

3

4

EEN MUZIKANT

5

HALLO PUBLIEK

DENK AAN ALLES WAT JE DENKT
TE GAAN ZIEN

VERGEET DAT

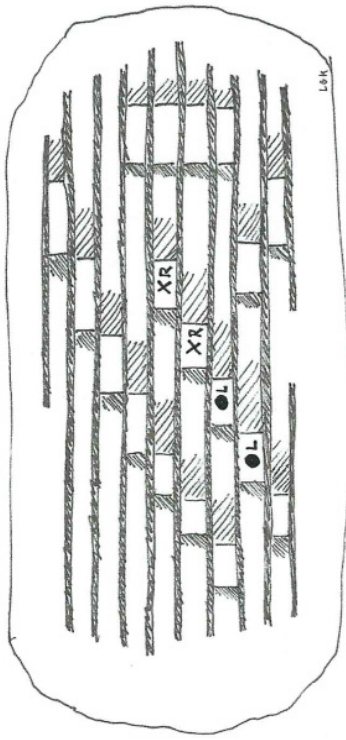
VERGEET WAT JE HEBT GELEZEN

DIT IS EEN OEFENING

EN DAN NU

ROOK

7

muziek

1 4

9

1. Ik ben een mens
Ik kan denken zonder restricties
Ik kan denken wat ik wil
Met al de dingen
De dingen die er zijn
De lucht
Wind
De kleur blauw
Ik denk alles in blauw
Een blauwe boom
Een blauwe duif
Waar slaat dat op?
Geen commentaar
Gewoon doorgaan
Niet stoppen
Laat het maar komen
Oké
Ik zie iets
Er kristalliseert zich iets uit
Ik sta in een grot
Licht komt van achter me
Ik hoor het getinkel van bellen
Zitten er speakers in deze grot?
Overall ijs
Overall omheen
Het is koud
Schaduwen
Ik zie mijn adem condenseren
Kleine kristallen voor mijn gezicht
Ik wil springen maar ik kan het niet
Ik wil me bewegen maar ik zit vast
Wat doe ik hier?

11

Hoe ben ik hier beland?
Wie ben ik eigenlijk?
Ik moet weg uit deze grot
Opnieuw
Nu
Hier
Begin
Niet meer vanuit ik denken
Ik wil niet meer vanuit ik denken
Er niet meer vanuit spreken maar doorgaan
Alsof alles één is
Er bestaat geen ik
Ik hef het op
Hef het op
Hef het op
Hink stap sprong eroverheen
Wat ligt er aan de andere kant
Een kabbelend beekje?
Een onverwerkt trauma?
Ik heb geen idee
Ik kan het niet zien want ik besta niet
Mijn ik is niks
Ik ben een masker
Ik ben honderden maskers
Die gedachte is niet van mij
Die gedachte is door zoveel anderen al eens
eerder gedacht
Heb ik in mijn leven ooit een originele
gedachte gehad?
Je hoort ze wel eens spreken van een
spiegelpaleis
Een paleis vol met spiegels waar je doorheen
kunt dwalen

Lachspiegels misschien
Ook huilspiegels?
Ik zie mezelf verwrongen
Mijn gezicht is uitgerekt
Het is kilometers lang en breed tegelijk
Waar slaat dit op
Wat probeer ik hiermee te zeggen
Iets over Instagram?
Bullshit
Mijn identiteit?
Kutwoord
Zie ik niet wie ik ben?
Nee
Ik ben niemand
Jawel
Ik is iedereen
Ik moet door
Ik mag niet stoppen
Als ik
Als ik nou
Niet ik
Ik zeg ik niet meer
Ik stop het
Ik
Ik
Ik mag niet
Dat doen
Wel lopen
Dan maar lopen
Van binnen
En zien
Niet alleen

13

Ook niet samen
Met wie dan?
Geen idee
Vaag dit
Maar wel
De weg bewandelen
Het pad afgaan
En kijken
Kijk daar
Mensen
Allemaal mensen
Op een tribune
Neem ze mee in je gedachten
Ik zie ze
Hun emoties in slow motion
Lachende gezichten
Lichtjes verwrongen
Verkreukeld karton
Ze raken elkaar aan
Maar ze zien elkaar niet
Ze lopen achteruit
Hun voeten worden nat
Ze verdwijnen in een zee
Waren het dan toch eencellige wezens
Ze zinken
Help
Ik zink ook
Help
Ik zink weg
Laat me los
Ik wil door
Verder wil ik gaan
Dieper

14

OER.

De meuk door
Het slijk door
Patrijspoorten
Van mijn ziel
Vertroebelen
Geen lucht meer
Houd je adem in
Zak weg
Verder
Verder
Onophoudelijk
Dwars door alle betekenissen heen wil ik gaan
Als wrakhout
Ik zie het al voor me
Ik
Daar heb je die ik weer
Fok it dat mag toch
Niet zo streng voor jezelf
Waar was ik nu ook alweer
Oh ja daar was ik
Ik
Ik zie het
Ik zie het allemaal voor me
Het open veld
Het wuivend graan
Gladiator
Ik wil een gladiator zijn
Ik wil strijden en bloed vergieten
Niet waar
Ik wil een mannetje van vroeger zijn
Die een akkertje ploegt
Die schijf heeft en aan z'n laars lapt
Die niet twijfelt

15

Die niet loslaat
Ben je gek
Die gaat ook kapot
Van binnen gaat hij mis
Als hij thuis komt 's avonds
In de avond
Thuis is hij niemand
Thuis ben ik niemand
Je kan niet zomaar voor iedereen praten
We kunnen niet praten en zeggen we
We
We
Wat is we
Dat weet niemand
Je hoort het toch echt vaak zeggen
Alhoewel
Hoe vaak hoor je dat zeggen?
Maar goed
Ga door
Je keek
Je zag
Je zag toch iets?
Je zag iets voor je
Ja
Dat open veld van al het mogelijke. Mocht het mogelijke voegen hebben gehad dan was het daar allang uitgebarsten aangezien het constant uitbreidt, alsmaar uitdijt maar nooit een grens bereikt, noch links, noch rechts, doordat op deze plek dit soort richtingaanwijzingen immers geen invloed hebben noch kent het woord grens hier enige betekenis tenzij het wordt gebruikt in de context van

het daaraan gerelateerde kenmerk – wat wij
ook aan het universum toedichten – te weten
grenzeloosheid wat toch een wonderschoon
begrip mag worden genoemd zeker met de
wetenschap in pacht dat dit begrip is
uitgevonden door een diersoort met een zeer
grote liefde voor het opwerpen van grenzen,
ja een haast obsessieve begrenzingsdrang gaat
er in dit wezen schuil terwijl er zich in zijn
bovenkamer een potentieel grenzeloos veld
aan mogelijkheden bevindt
Ga daar heen
Naar dat veld
Wat zie je daar?

*benoemt wat er op dat moment in hem opkomt
zonder censuur op zijn gedachten*

Is dat serieus waar je nu op komt?
Klinkt geforceerd
Maar hier kan alles
Waar is hier eigenlijk?
Ben ik eindelijk het diepst van mijn
gedachten binnengetreten
Zou het echt waar kunnen zijn
Ben ik er eindelijk aangekomen
In het heiligste der heilige
De tuin waar alles ontstaat
Het plekje waar god resideert in ieder van ons
Moet je nagaan hoeveel goden dat wel niet zijn
Met z'n hoevelen zijn we tegenwoordig
Iets van zeven miljard
Toch?

17

Ja, zeven miljard
Moet je nagaan hoeveel goden dat zijn
Ja!
Ja
Ja
Zeven miljard ja
Maar dat is abstract
Ik snap dat niet
Die hoeveelheid
Die is te groot om vast te pakken
Om te draaien
Dat betekent dat er zeven miljard goden
rondlopen
Dat er zeven miljard open velden zijn
Wat je daar allemaal op zou kunnen
verbouwen
Op zeven miljard open velden
Hoeveel blauwe duiven daar wel niet rond
kunnen vliegen
Joh
Joh, joh, joh
Het zou er zwart zien van de blauwe duiven
Al de kak die je moet gaan lopen opruimen
daar
Kilometers dikke korst
Waar je met je handen doorheen moet
wroeten om uiteindelijk dat open veld weer
terug te kunnen vinden
Zeven miljard open velden bedekt door
blauwe duivenkak
Dat is toch niet te geloven
Ja dat is wel te geloven
Het is toch zo

18

OER.

Je denkt het toch
Op dit moment
Je ziet het toch voor je
Dus is het de waarheid
Of een waarheid

Maar hoe moet ik dit allemaal met elkaar
rijmen
Wacht even
Terug naar de realiteit
Wat de fuck is dat nou weer?
Realiteit?
Kutwoord
Realiteit is een parasiterend televisiegenre
Hoh hoh hoh
Niet zo negatief doen over de realiteit
De re-a-li-teit
De tijd van de rea
Daar waar alles is wat het is
Of wat het lijkt
Daar was het hier toch om te doen
Dat wat de zee van mogelijkheden vult
Al die realiteit die we opnemen in ons
bewustzijn
Bewustzijn verwoest
Onherroepelijke schade
Tsunami van gedachten
En je zit er bij en kijkt er naar
Soms van dichtbij
Vanaf een tribune
Soms vanuit een helikopter
Tot je in slaap valt
Rust

19

Je bent weg
Volgende ochtend
Schoon strand
Daar loop je met een daiquiri in je hand
Of nee!
Bam!
Weer een gedachtentsunami
Slaap
Schoon strand
Bam!
Gedachtentsunami
Slaap
Schoon strand
Bam!
Gedachtentsunami
Slaap
Schoon strand
Stop!
Stap uit bed
Drink je melk
Maak geld over
Geef planten water
Dat is wat er echt toe doet
Handelen
Handelen
Handelen
Zitten we lekker met zeven miljard lekker
te handelen
Want wat je ook voor je ziet
Een oplossing wellicht
Een daiquiri
Een strand
Maakt niet uit

Het gaat er uiteindelijk om wat je doet
Hoe je je lichaam inzet tussen al die anderen
lichamen
Hé een blauwe duif
Kap nou met die duif
Daar zijn we aan voorbij
Maar ik wil vliegen
Hoger hoger steeds hoger
Maar toch zak ik weer weg
Help ik draai rondjes om mijn as
Steeds harder draai...
Waarom houdt dit niet op
Kan iemand me helpen
Zo meteen moet ik kotsen en ik heb niet
eens een zakje
God?
Oh ja, daar heb je hem weer
Of wat is het
Een kracht
Laat maar
Daar ga ik nu even geen gedachten meer aan
vuil maken
Ik wil pure ervaring zonder denken
Maar dat is onooglijk
Dat is onmogelijk
Dat is godverdomme onmogelijk
Ik erbaar denkend
Ik pis denkend
Ik neuk denkend
Ik besta denkend
Ik kan niet zonder
Ik ben een fokking junkie
Geef me nog een lepeltje

21

Geef me nog een aansteker
Geef me nog een shot
Laat me nog een keer relativeren
Abstraheren
De dingen in een ander perspectief zetten
Alsjeblieft laat me begaan in mijn gedachten
Er is daar buiten niks
Puurheid bestaat niet
Er was geen eerste mens
Er was niks voor de gedachte
We werden pas mens toen we onze eerste
denkstappen maakten
Aldus sprak Zarathoestra!
Jezus houdt dit ooit nog op
Wat een vermoeiende odyssee is dit zeg
En dan na te gaan dat er op dit moment nog
zeven miljard odyssees bezig zijn
Man
Hoeveel cyclopen
Wat een hordes te nemen
Ulysses
Dat boek
Zo dik
Niet gelezen
Nog niet
Gedachtenstroom
Stroom der bewustzijn
Dat is wat ik doe
Op dit moment
Bewust zijn
Heb ik van mijn leven ooit een originele
gedachte gehad?
Ja

22

OER.

Wat ja
Ja
Wat ja
Ja
Wat
Dat gedoe de hele tijd
Jij hij zij wij
't Is toch allemaal maar een taalspelletje
Taal
Taal
Taaaaaal
Tering
T-E-R I-N-G
Tering
Lingo
Taal
Dat heeft het toch een stuk ingewikkelder
gemaakt allemaal
Wat waren we dan daarvoor?
Voor de taal?
Een hoop neukend, vretend vlees dat nergens
bij nadacht en al helemaal niet ging praten
over wat het voelde?
En nu?
Je leert praten
Je giet jezelf in een woord
Mens
Lak aan het vlees
Dat schijnt toch zwak te zijn
Laten we dat massaal in de vuilverbrander
kieperen
Gas op die lolly
Lekker barbecueën

23

Want dat is toch waar we voor leven
Lekker weer de barbecue aan en met je
poten omhoog een biertje opentrekken
Er is toch niks mooiers
Niks glorieuzer dan met je poten omhoog
een biertje opentrekken
Jezus christus
Dank u voor dit genot
Genieten
Genieten
Genieten
10,9,8,7,6,5,4,3,2,1
Meer genieten
Want het enige dat telt is dat je gelukkig
wordt
Falen hebben we naar de illegaliteit
verbannen
Blijf achter dat hek!
Nou dat is nu ook weer niet echt de
volledige waarheid toch
Misschien gedogen we het
Maximaal 5 gram falen per persoon
Is dit een oordeel?
Ben ik een rechter?
Totaal gevangen in het web
Je loopt vast man
Je draait jezelf vast in je oordelen
Ze liggen als een laag pek over je leven
Van die vogels bedekt in olie
Zo spoel je uiteindelijk aan
Op een vreemd strand waar je de taal niet
spreekt
Waar niemand je wil kennen

24

OER.

Misschien een paar mannetjes in witte pakken
Die al die gedachtenpek nog van je af
proberen te kammen met kleine, speciale, in
China vervaardigde gedachtenkammetjes
Om te kijken of er nog wat leven in te
blazen valt
Oké, dit begint een beetje een moralistisch
toontje te krijgen
Nou en!
Nou en
Nou en
Waarom mag dat niet meer
Waarom mag ik niet zeggen dat ik vind dat
ik het beter doe
We zijn niet gelijkwaardig
We handelen allemaal anders
We moeten niet zo fokking bang voor elkaar
zijn
En ook niet zo vriendelijk
Ook niet voor mij
Veroordeel me
Wijs me eindelijk eens terecht
Maak me af
Hang m'n dikke witte keeltje in een strop
Of pak er een guillotine bij
Quick but fair
Hak die kop maar van dat lichaam af
Kijk of het nog lang blijft doorwandelen
Als een kippetje
Trip, trip, trip
Zo door de tuin
Tot het ter aarde stort
Een doffe pok

25

En daar ligt het
Roerloos
De warmte verdwijnt
Over een paar weken zie je d'r niks meer van
Het echoot misschien nog wat na ergens in
een herinnering ring ring ring
Maar ook dat loopt wel op z'n eind
Helaas ben ik geen kip
Of toch bijna
Een kip die weet dat hij een kip is
Het meest veelzijdige stukje vlees
Bam!
Een slogan
In mij geplant
Ik heb die niet zelf bedacht
Heb ik van mijn leven ooit een originele
gedachte gehad?
Wat is dat?
Een originele gedachte
Concreet?
Beton?
Iets hards?

Dat mijn eliminatie het beste is voor de
natuur
De totale gelijkmaker
Terug naar de natuur
Maar dan echt
Als kunstmest
Mijn lichaam
Als kunstmest
Mijn artificiële menselijke denken als kunst-
mest terug in de grond

26

OER.

Terug
Terug naar de natuur
Maar er is geen terug
Er is enkel vooruit
Terug remt af
Beperkt het zicht naar voren
Terug verlangt enkel het onmogelijke
Terug is een afkeer van het leven
Terug is de polaroidfoto van gisteravond
waar je nog zo gelukkig op staat
Verbrand al je foto's!
Terug is een lafaard
Ik wil vooruit
Vooruit naar de natuur!
Vooruit!
Vooruit naar de natuur!
Vooruit!
Vooruit naar de natuur!

Is dat een originele gedachte?
Laat me denken
Nee niet denken
Zijn
Zijn in het nu
Laat me denken over het nu
Nee niet denken
Zijn
Zijn
In het nu
Denk over...
Nee, niet denken!
Zijn
In het nu

27

Maar wacht even
Ho stop ga even op de rem staan
Niet te hard van stapel lopen nu
Ha nu
Weer nu
Een onontkoombaar momentje
Geen uitweg mogelijk
Je zou het dus ook als een soort cel kunnen
zien
Dat nu
Een gevang
Nu
Help
Nu
Help me!
Nu
Ik zit vast in het nu
Help!
Laat me er uit
Nu! Godverdomme!
Weer nu
Nee!
Nu
Oogkleppen
Nu!
Ik kan hier niks
Dit is niks
Nu
Of wel?
Maak het concreet
Oké
De tijd die nu heet
Die tijd die zich NU op dit moment aan ons

voltrekt
Het nu
Ik wil daarnaartoe
Geheel mijn wezen wil daar wezen
Ik zou mijn hele leven met het nu kunnen
doorbrengen zonder al de mogelijkheden van
het nu te ontdekken, zonder het nu te
begrijpen
Want het enige dat het nu mij te zeggen
heeft is dat het het nu is
En het enige dat ik het nu te zeggen heb is
dat het het nu is

Nu

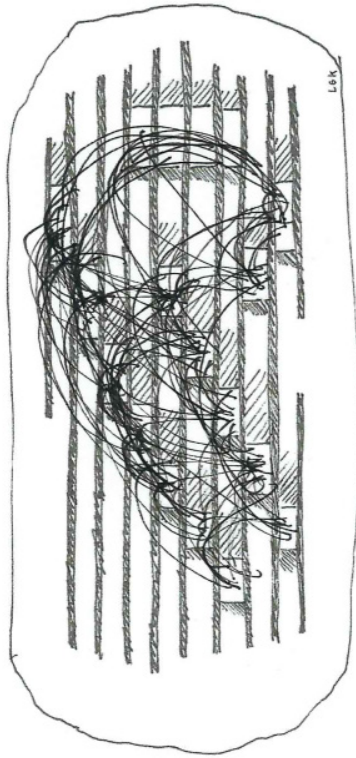
Nu

Nu

Nu

Nu

Nu

muziek

J J

31

4. Mijn hart klopt.
Mijn hart klopt in mijn keel
alsof ik een dier heb ingeslikt
dat op een ander dier zit te jagen:
een leeuw op een antilope
ik denk maar iets
anti-lopen... tegen lopen, anti-tegen-lopen
wie heeft dat verzonnen?

Ik heb ze ingeslikt.
Hier in mijn keel
in mijn buik
jaagt een leeuw op een anti-lopen /
tegen-lopen
leeuw rent
antilope rent net iets trager,
en in 1 hap *krak* of *schlak*
breekt de een de ander zijn nek.
Dood.
De leeuw sleept het net gestorven dode dier
over 't veld heen
met z'n manen voor z'n ogen
als was het een tapijt:
slap, stoffig van het zand,
tot het bij zijn welpen landt want
die kindjes hebben honger.

Heb ik honger?
Biefstuk, entrecote, kaas, pinda pinda,
blauwe schimmel, paard, hond, ras
hond
honden, honden, hijgen, hijgen,

33

hijgende honden laten in hun binnenste
kijken door hun tong uit te strekken naar
de grond en de bek wijd open te sperren
zodat er vliegen in kunnen verdwalen.

Net als bij ons op de fiets:
vliegende fiets
fietsende vlieg
Ik fiets met een vlieg op mijn fiets.

zzzzzz

"Héj!" *Tuftuftuftuftuf*

En dan heb ik er weer een ingeslikt
of *zzzzzzip* er vliegt een vlieg,
recht in mijn oog
en vanaf dat moment
zie ik overal een zwart vlekje
ik zie:

zwart in het gras,
zwart in de lucht,
zwart in m'n broek, in m'n broedje,
een zwart vlek in haar gezicht,
door het zwarte in het mijne.

Of was het een witte vlieg?

Dan zie ik:

wit in het gras
wit in de lucht
wit in m'n broek, in m'n broedje,
een witte vlek in haar gezicht,
door het witte in het mijne.

Of was het een groene vlieg?

Dan zie ik:

groen in het gras.

Enfin.

Het dier vlóóg ongezien met een bóóg
 doorheen de lucht recht mijn lichaam in,
ghoeoeoe alsof -ie werd gekatapulteerd
 maar hoe hebben ze dat beestje in die
 katapult gekregen?
 Hoe – hebben – ze – dat – vliegje – in – die
 – katapult – gekregen?
 Gelokt.
 Met?
 Lokmiddel.
 Een middel, waarmee je het ding in kwestie
 lokt
 je zoekt iets wat de ander graag heeft en legt
 hem daarmee in de strik:

“tetten tetten tetten tetten blote tetten op
 't internet,
 kijk mij hier, tetten overal, hier gratis,
 klikken maar, kijk, ik doe wat je wilt, kijk,
 klik, mmmm lippen,
 nat nat,
 lok lok.”
 Ik klik
 en in de strik.
 Gelokt.
 Lokkig.
 Lokaas.

Of katten lokken met katteneten op mijn
 terras.
 Zo maak ik van de kat van de burens stiekem
 mijn kat.
 Ik draag niet de volledige verantwoordelijk-

35

heid, want het is niet mijn kat, maar ik krijg
 wel de kopjes en dat smekende *miauw*
 alsof iemand me roept,
 iemand me wilt,
 iemand me nodig heeft, odig eeft, dig eeft, ig
 eeft, eeft, eeft, ft, t, t, t, t, t, t, t, t, t...

Net als een bergbeklimmer op de top van de
 berg, in de volle zon met een lege bidon,
 water, nodig heeft.

Zijn lippen zien eruit als het verdorde land
 van de berg onder hem, als hij gaat liggen
 met de lippen naar de grond gekeerd dan zie
 je ze niet meer, een perfecte camouflage voor
 iemand die geen lippen meer wilt.
 De bergbeklimmer vroeg zich af hoe hij zou
 zijn zonder lippen.
 Dus hij besloot waterloos een berg te
 beklimmen en op de top van de berg, in de
 volle zon met een lege bidon, legde hij zijn
 hoofd neer en verdwenen zijn lippen voor
 het eerst van zijn gezicht.
 “Hej, ik voel me niet per se anders.”
 Hij bleef 4 minuten liggen.
 Hij verloor 4 minuten zijn lippen uit het
 oog.
 Slechts 4 minuten,
 want bij de 5de minuut begon hij al na te
 denken:
 “Dit zijn lippen, maar ik heb zoveel meer
 te verliezen...
 Mijn herinneringen, mijn eetlust, mijn

geloofwaardigheid, mijn hond, mijn hoofd,
mijn lief..."

Hij stond op en besloot weer af te dalen.

Onderweg kwam hij geiten tegen.
Berggeit, zoals dat heet,
een geit met sik
sik met geit
sicke geit,
geiten
geiten grazen
met hun sikken in de wind de berg af
en ze vinden het 'prima'.
Ik heb nog nooit een geit over zijn sik zien
nadenken.
Prima sik.
En mocht dat beter wel zo zijn, dat ze er
beter wél eens over na zouden moeten
denken, dan doen wij het toch voor ze.
"Ja ja ja ja.
Waarom heeft een geit een sik?"
"Euh... euh...
...om zijn kinnetje te beschermen,
die is wellicht zwakker dan bij andere
dieren."
"Ja ja ja ja logisch ja, maar waarom?"
"Euh... euh...
Volgende vraag?"

We bedenken de hele wereld bij elkaar,
dat is onze kwaliteit als mens:
een vogel kan vliegen, elk dier heeft wat
en wij hebben dat,

37

een beredenerend brein dat je kan trainen
of... niet kan trainen;
de ene vogel vliegt beter dan de ander,
de ene mens denkt beter dan de ander.
AIAI heb ik dat gedacht?!
Bukken, duiken naar de grond,
wellicht krijg ik hierop tegengas
van m'n eigen ras:
hoezo béter?
wie zegt dát?
"Ik," roep ik
Ik, zij hier hebben er niks mee te maken,
die blonde Hollander al helemaal niet,
het was ik, dit egotje, geen ander figuur,
moi, je, ici, echt het is wáár!

máár medemens, heb genade met mij,
ik heb u niet voor de kop willen stoten
met woorden,
wat is dat eigenlijk een woord?
Stukje luchtverplaatsing, lege huls,
nog leger, niet eens een huls, leeg,
je kan het niet vasthouden, het is niet,
wat ik net zei 'het is niet' is niet, hoor je?

stilte

Het is er niet meer.
Nu ook niet

stilte

hoor je?

38

OER.

Niks,
niet,
nul,
nihil,
zero,
niente.

Het leven voelt als een angel in de reet
van een bij die steekt als ik niet uitkijk.
Met mijn hoofd naar de grond gericht
loop ik overal voorbij,
ik loop voorbij de tuinen met daarin
de planten van wie ik de naam niet ken,
net als zij die van mij niet kennen,
voorbij de huizen met daarachter mensen
met daarachter gedachten en daarin organen,
bloed, darmen en véél water.
Met mijn hoofd naar de grond gericht loop ik
voorbij de minuten, de uren, dagen, de jaren,
in de hoop dat ze mij niet zien
en het leven niet steekt, als een bij met een
angel in d'r reet,
maar gewoon rustig verder met haar
bevruichte bloempjes speelt.

Die bomen hier:
als ik ze zie, krijg ik het warm van binnen,
als een pelsenfrakske dat goed is dichtge-
knoopt rond mijn hart.
Ik begin te geloven dat ik mijn hele leven
met die boom zou kunnen doorbrengen
zonder al zijn mogelijkheden te ontdekken.
Zonder de boom te begrijpen, want er valt

39

niets te begrijpen enkel iets te bekijken.
Het enige wat ik welbeschouwd tegen die
boom kan zeggen is:
"dat je een boom bent!"
en het enige wat die boom mij te zeggen
heeft, is dat het een boom is.
Ik zou mijn tent willen opslaan aan de stam
en elke dag naar ze kijken tot het donker
wordt,
ik zou me geen nanoseconde vervelen,
de boom is aldoor in beweging.

Mijn hart klopt.
Mijn hart klopt in mijn keel,
het houdt mij in beweging.
Mijn hart,
mijn motortje,
hij staat aan hoor!
ik draai
ik draai
ik draai
ik draai mee
ik draai mee
ik draai
ik draai

en... kan ik nog?
ik kan nog
ik kan nog
ik kan nog
ik kan nog.

Ik trek de moed mijn lijf weer in,
ik laat het daar eieren leggen, laat het
broeden tot er meer van dat is en laat het
teveel aan moed uitvliegen naar iedereen die
het nodig heeft.

KOEMBAJAMYLORD

Iedereen loopt over van dankbaarheid.

"Dank je voor je moed juffrouw!"

"Dank jou voor jouw moed meneer!"

Dank dank dank rond een kampvuur met
gesmolten spekken in het vuur.

Dat is waar het om draait, in rondjes,
rond dat vuur,

vlam,

en dat het vol passie,

en dat het nooit ophoudt

en dat het telkens weer daar,

hoog,

vol

en onbedacht

...

Dat is waar het om draait,

dat het onbedacht!

Van alle woorden ontdaan.

De letters stuk voor stuk uitgekleeft.

Een striptease in het alfabet:

de A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O,

P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z heeft geen

broekje meer aan!

Want liefde,

er zijn geen woorden nodig voor ons bestaan,

estaan, staan, taan, aan, an, n, n, n...

41

De straat kijkt me aan alsof ze me iets wil
vertellen dat ze nog nooit eerder aan iemand
anders heeft verteld.

Ze wenkt 'kom dichterbij' en zonder dat ik
het door heb breng ik mijn oor naar het
asfalt, tussen het gruis door ontwaar ik een
hoog hees stemmetje:

"Weet jij waarom ik grijs ben?"

"Ja... nee... daar heb ik nog nooit over
nagedacht."

"Ik wel," zegt het asfalt, "dagdagelijks, maar
net als jij heb ik geen idee."

"Waren de kleuren op?" vraag ik.

Het asfalt reageert niet en even voelt mijn
vraag misplaatst.

"Weet jij waarom ik niet rechtop sta?"

En opnieuw heb ik geen antwoord.

"Waarom ik elke dag doorga?"

We halen samen onze schouders op,
de randen van het asfalt gaan licht op en
neer aan het uiteinde van de straat.

"Wij weten het niet."

"Wij kijken wel."

Wij kijken niet.

Wij kijken wel.

Niet.

Wel.

Nietes.

Welles.

Wij winnen het nooit van elkaar.

Jij niette van mij en ikke niette van jou.

We staan te recht in onze schoenen,

42

OER.

elke teen genoeg ruimte,
voeten voeling met de grond,
stabiel,
als een betonnen blok waar een burcht
op is gebouwd.
Met die betonnen blokken geraken we
noooooooit door één deur.
Maar wie zegt dat het dat is wat we willen?
We kunnen even goed nergens door
maar naast elkaar:
koffie drinken op een stoel
en praten over alles wat jij hebt meegemaakt
en daarna wat ik heb meegemaakt
en dan weer wat jij hebt meegemaakt
en daarna wat ik
en dan weer wat jij
en daarna wat ik,
tot we niks meer hebben meegemaakt
en er enkel nog de koffie overblijft,
d-d-d-d-d-dan maar over de koffie praten:
zwart, bruin als kastanje kak, iets te lauw en
die prut onderaan daar kijk ik nu al tegenop,
die donkere korrelige prut, proeft als een hap
zand af het strand in Noord-Brabant,
ginderachter ergens, daarginds daar, verder
door daar, aan de overkant daar, daar waar ze
kako koko koroko, karo kalo karolo, kakaro,
karako, karakollen, daar waar ze slakken
eten.

Ze slurpen de slak uit zijn huis *shloep*.
Stel dat zij dat met ons zouden doen
er staat een slak 80 keer zo groot als je huis

43

voor je deur,
er wordt in gepord en
in 1 beweging wordt alles omgedraaid:
tafel verliest zijn blad,
kruk met de poten in de lucht,
zucht alle kaarsen gedoofd,
tapis plein is niet meer
schilderijen *KRAK* abstract,
en dan is het te laat,
dan ben je, met je hele inboedel,
shloep opgegeten.
Er echoot een boer door het heelal
en opgelucht wandelt de slak verder naar het
volgende huis.
In de buik van de slak is inmiddels een stad
heropgebouwd,
Slakkezië

Bestaat dat echt?
Echt wat is echt?
Echt, niet van plastic maar van hout uit de
kern van de oudste pijnboom die al bestond
voor Christus zijn naam ooit werd bedacht.
Echt als oorlog, wezenlijk, echt.
Echt als dood, wezenlijk, echt.
Echt als bergen, wezenlijk, echt.

Ik moet oppassen met wat ik zeg, vertel het
niet te lévensecht want voor ik het weet heb
jij het ook meegemaakt en wat dan?
Wat heb jij aan mijn verhaal?
Als ik huil en jij huilt mee, wie troost er dan?

Proost!
Op alles wat eindeloos wordt uitgelegd
Proost!
Op alles wat eindeloos wordt uitgedacht
Proost!
Op alles wat eindeloos wordt herhaald
Proost!
Op alles wat eindeloos wordt her-uitgevonden,
omdat het toch allemaal anders blijkt te zijn
dan we hadden verwacht.

Dat ik dacht, dat ik wist, hoe
de oorlog
de dood
de berg
de liefde
de avond
de boom
de tunnel
de donut
de mier zou zijn
dat het geschreven op de kanten in mijn
hoofd tot op de letter klopte
maar dat geen enkele beschrijving ook maar
iets raakte van wat het écht was.

Woorden worden voorbij kabbelende beekjes
gele cirkels lucht.
Windstille winderige wind.

Ooooo arme woorden
arme arme woorden
stukjes luchtverplaatsing

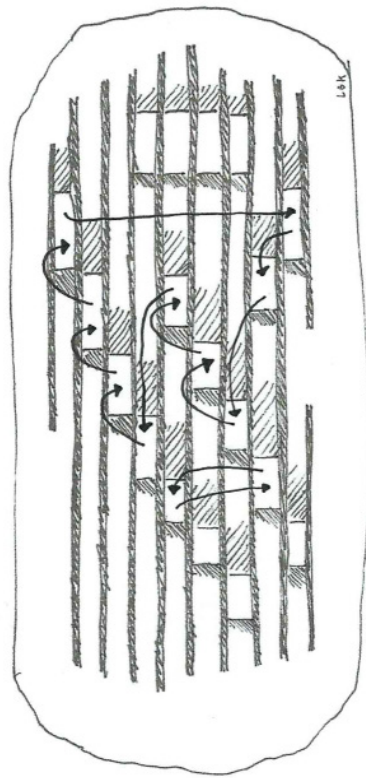
45

Ik geef ze nog één kans.
Ik hou de woorden in mijn armen en leg ze
thuis in de kast,
voor later, je weet maar nooit.
Nooit van niks te neverste nooit niet.

Het enige wat nu nog overblijft is mijn hart.
Dat klopt.
Mijn hart klopt in mijn keel.

mużiek

J J

3. ik moet nog
ik moet nog beginnen
begin
ik
hoi
dit ben ik
ik in mijn meest ikkige vorm
ik lisa verbelen
the one and only
maar echt
the one and only
crazy
dat is engels
waarom in het engels?
gek bedoel ik
dat ik alleen maar ik ben
dat niemand iemand anders dan ik is
jij bent ik
jij bent ik
jij bent ik
iedereen is ik.

kom je iemand tegen zegt -ie:
wat ben jij irritant
of zegt -ie niet
maar voel je wel
dat -ie dat denkt
en dan denk je
ja ik ben ook irritant
en dat is heel vervelend voor jou
maar nog veel vervelender voor mij
ik moet continu met mezelf

51

continu deze stem
deze stem
deze stem
dat heeft iedereen
toch?
heeft vast iedereen
is er iemand die zichzelf niet irritant vindt?
af en toe?
klote
weer die stem
irritant
maar als ik me voorstel dat ik iemand anders
zou moeten zijn
bijvoorbeeld
die vrouw met die rode jas op de eerste rij:

'had ik die rode jas wel moeten aandoen
nu val ik zo op
tussen al deze mensen ziet ze mij
had ik maar een zwarte jas aan
of een bruine
iets onopvallends
maar geen rood
sukkel
nu spreekt ze me aan
en ik heb helemaal niet opgelet
straks komt ze hier heen
en vraagt ze me wat er in het begin
is gebeurd
ik ben dat al vergeten
ik ben vergeten op te letten
er was iets met een antilope
en blauwe duiven

52

OER.

over 7 miljard open velden
en dat het zwart zag van de blauwe duiven
maar ziet het dan niet blauw
als het blauwe duiven zijn
ik heb het denk ik niet goed begrepen
of wel
misschien is het net goed wat ik denk
of niet
ik heb te weinig boeken gelezen
ik ben een luie luie denker
of maakt het niet uit
mag ik denken wat ik wil
is dit het open veld waar die jongen
het over had
of is dit een cel
waar is de deur
en heb ik de sleutel wel bij bij bij bij bij bij bij bij'

ook irritant
laten we er voor het gemak vanuit gaan
dat iedereen irritant –
we
waarom praat je in we
zeg ik
ik
hoi
ik
ik ga er vanuit dat iedereen irritant is
in zichzelf
geïrriteerd
door zichzelf
want iedereen
gaat maar door

53

praat maar door
denkt maar door
doet maar door
leeft maar door
logisch
ik snap het wel
het is leven of dood
niks ertussenin
en ja leven
dat is ook veel
dat is elke dag alles
geen selectie
alle kleuren op je bord
en dood
dat is zo intens weinig
dat is helemaal niks
dus leven ja
ik wil leven
ook al is het irritant
want het is ook mooi
het leven.

bah
ik ben sentimenteel
en bovendien
wat een niksige denkstap
zo makkelijk
het is kut maar ook leuk
het is moeilijk maar ook makkelijk
wat een mooie rode driehoek
maar ook
wat een lelijke rode driehoek
wacht

niks niksige denkstap
 cliché misschien waarschijnlijk
 maar wel de waarheid
 of een waarheid
 dingen zijn paradoxaal
 dat kan ik met zekerheid zeggen
 dat heb ik geleerd in mijn korte lange
 leventje

de waarheid
 heb ik dat net gedacht?
 de waarheid?
 ah nee
 een waarheid
 dat kleine lidwoordenverschil
 een waarheid voor zolang het duurt
 een waarheid tot het voorbij waait
 tot het zich langzaam omdraait
 een centimeter per 100 jaar
 of de omtrek van de wereld
 in een nanoseconde
 boem
 nieuwe waarheid
 alsjeblijft
 doe er wat leuks mee.

maar voor nu
 even in tijdelijke beton gegoten
 iets om op te staan:
 dingen zijn paradoxaal
 hmm ik ben blij met m'n een waarheid
 dingen zijn lelijk en mooi tegelijkertijd
 de liefde

55

dat is een goed voorbeeld
 die is mooi terwijl die lelijk is
 shit
 weer sentimenteel
 verdomme
 typisch dat de liefde dan weer sentimenteel is
 ik vind het niet sentimenteel
 ik denk gewoon dat iemand denkt:
 dat is sentimenteel wat je net zei
 over de liefde dat -ie mooi en lelijk is
 kan me niet schelen
 dat je het sentimenteel vindt
 nou ja wel eigenlijk
 kan me wel schelen
 ik vind het zielig voor de liefde
 het bewijst gewoon dat de liefde te vaak
 ten prooi is gevallen aan
 slecht gekozen proza
 gedichtjes in de vorm van hartjes
 decennia lang
 iemand met hondenogen
 die in de camera kijkt
 violen violen
 i love you i love you
 oh baby oh baby
 weer engels
 klote hollywood
 klote popmuziekindustrie
 laat me met rust.

maar ik begrijp het wel
 het is een dankbaar onderwerp
 de liefde

lekker complex
abstract
heel herkenbaar ook
ik doe ironisch
dat hoeft niet
ik meen het
door het sentiment heen:
mooie en lelijke liefde
ik begin te geloven dat ik m'n hele leven
met de liefde zou kunnen doorbrengen
zonder ooit al haar mogelijkheden
te ontdekken
zonder haar ooit te begrijpen
er valt niets te begrijpen
alleen iets te ervaren

een gesprek in de war
handen die trillen
dingen die vallen
iemand die schreeuwt
de een loopt weg
de ander blijft achter
ik haat je
maar tegelijkertijd
ik hou van je
net zoals bij
net zoals bij
net zoals bij
net zoals bij

net zoals bij
net zoals bij
net zoals bij

57

net zoals bij
ik wil iets bedenken waarbij het net zo gaat
maar ik kom op niks
enkel op het gezicht van een geliefde
dikke tranen over dikke wangen
dikke bulten op een droge huid
en toch ja ja ja ja jij.

ik wil niet over de liefde denken
hoe ben ik hier terecht gekomen
ik haat mezelf

dat is helemaal niet waar
ik haat mezelf helemaal niet
de gedachte was er
dat is alles
ken je dat?
dat je iets denkt wat je helemaal niet echt
denkt
maar je denkt het wel
ik wil je neuken
nee ik wil je helemaal niet neuken
ik heb gewoon die woorden achter elkaar
gezet
in mijn hoofd
dat gebeurde
punt
ja freud ja
freudiaanse verspreking
diep vanbinnen wil je iemand neuken
wie wie wie wie
wie moet ik kiezen
wie zal ik neuken

58

OER.

wie wie wie wie
wie kiest mij
wil er wel iemand met mij neuken
ik voel me ongemakkelijk
neuken
lelijk woord
ik wil niemand neuken
laat me met rust.

ik wil in een holletje kruipen
en geaaid worden door iemand lief
iemand die niet praat
iemand met zachte handen
iemand van wie ik het pik als -ie
shhhht in mijn oor fluistert
want ik haat
weer dat woord haat zo overdreven
want ik hou er niet van
dat is gewoon hetzelfde maar dan
vriendelijk
oké ik haat het als iemand *shhhht* in je oren
fluistert
maar het niet werkt
dat je denkt superlief van je
dat je dit probeert
maar het werkt niet
ik trap er niet in vandaag
en als je dat dan zou zeggen
ben je natuurlijk een vervelend mens
maar weer: stel je voor dat je mij was
dat was pas vervelend
dat was pas kut
ik pikte jou lieve *shhhht* niet

59

terwijl ik het zo goed kon gebruiken
dat is toch nog kutter dan niet gepikt worden
nou ja ik weet het niet
ik draai de rollen om...
ja ook kut
verdomme.

ik kan toch kiezen
ik kan toch gewoon kiezen
ik kan toch gewoon kiezen aan wat ik denk
kies dan
hop
denk dan aan iets positiefs
iets liefs
ik weet niks ik weet niks ik weet niks
iets liefs
er is te veel liefs
ik kan niet kiezen
keuzestress
ik weet al niet welke cornflakes
ik moet kopen
en dat zijn dan maar 10 opties
lieve dingen
dat zijn 1000 opties
in 1000 categorieën

ik kan niet kiezen

komaan

1
2
3
4

lieve dieren
lieve planten
lieve vormen
lieve mens
lieve huid
zachte huid
koffie op zondag
zorgeloos uit het raam staren
met een sigaret

ik was vergeten op te letten
het viel me niet eens op
ik zag van alle schoonheid
en ik had het niet eens door
ik was vergeten op te letten
het viel me niet eens op
ik zag van alle schoonheid
en ik had het niet eens door
het was er gewoon
ik keek gewoon
dat was het
verder niks
het was er gewoon
ik keek gewoon
dat was het
verder niks
het duurde niet lang
slechts een moment
of twee
en toen
kwam het weer
de vragen
het denken

61

de woorden
de taal
niet denken
niet denken
niet denken
niet denken
niet denken
niet denken
niet denken
niet denken: ik ben niet aan het denken
dan ben je niet niet aan het denken
dan ben je ik ben niet aan het denken aan
het denken
gewoon niet denken
niet naar je eigen stem luisteren
dat kan helemaal niet
ik luister continu naar m'n eigen stem
in m'n hoofd
hallo hallo
hoor ik continu
hallo hallo
deze stem
continu
hallo hallo
dat is wel een andere hallo dan de hallo
die anderen horen als ik hallo zeg
hallo
geen idee hoe dat klinkt voor anderen
behalve als -ie wordt opgenomen
op tape
ik bedoel geen tape
ik kom toch niet uit de jaren '70

62

OER.

ik bedoel een iphone microfoon garageband
dat soort
en dan hoor je je eigen stem
en dan ga je voelen
krijg je een gevoel
lelijk voel je stom schel bah bah
lelijk hoor die eigen stem
bah

maar
niet vergeten
het is een gevoel
je voelt iets
dat is in alle geval beter dan niets
dat is in alle geval goed nieuws voor je
binnenwereld
jongens
jongens
er wordt iets gevoeld
alarmen gaan af
rood flitsend licht
confetti
hoera
we voelen iets
hoera
we voelen iets
champagne
ting ting ting
een speech:

welkom gevoel
wat je ook bent
welke prikkel dan ook

63

we eren je bestaan
kom binnen
en laat ons je ervaren
laat ons geloven dat we ons hele leven
met je kunnen doorbrengen
zonder ooit al je mogelijkheden te ontdekken
zonder je ooit echt te begrijpen
want er valt niets te begrijpen
alleen iets te ervaren
welkom
gevoel
welkom in mijn buik

of toch daar ergens in de buurt
buik area
hart area
binnenwereld area
hoera
feestje in de binnenwereld

er gebeurt zo veel
in mij
ik heb al m'n aandacht nodig
om met mezelf bezig te zijn
ik vergeet alles behalve mezelf
ik denk alleen maar aan mezelf
ik ben ook alleen maar mezelf

haal me hieruit
haal me hier weg

breng me naar
alle plekken waar ik nu niet ben

alle dingen die ik nu niet doet
alles wat hier al is gebeurd
voor ik er kwam
voor ik er iets toe deed
laat me ik vergeten

zet me uit

zet iedereen hier uit
laat ons vloeibaar zijn
ja
laat ons vloeibaar zijn
laat ons vloeibaar zijn
ergens in de wereld
maar niet hier
niet in onszelf
haal ons uit onszelf
laat ons meer zijn
meer dan onszelf
meer dan ons denken
meer dan ons woorden
laat ons onszelf ontstijgen
omvormen
welke vorm dan ook
ik kies vloeibaar

laat ons gaan
laat ons kijken
laat ons los.

OER. ging tijdens Oerol in première op
11 juni 2016 op de Liesinger Plak, Terschelling

Concept: Benjamin Moen, Lisa Verbelen,
Judith de Joode, Sanne Vanderbruggen

Tekst en spel:
1 Benjamin Moen
3 Lisa Verbelen
4 Judith de Joode

Muziek en uitvoering:
Lucas Kramer

Eindregie: Erik Whien
Dramaturgie: Roos Euwe
Productie: Anne Baltus
Ontwerp beeld en techniek: Tim Vermeulen
Stage productie: Lisa Kampen
Publiciteit: Dieke van der Spek
Met dank aan: Jan Martens, Jochem Stavenuiter

www.bogcollectie.com

BOG. is mede mogelijk gemaakt door: De Brakke
Grond, Het Zuidelijk Toneel, d e t h e a t e r m a k e r,
Fonds Podiumkunsten en De Vlaamse Overheid

BOG. is de collectie van theatermakers Sanne Vanderbruggen (Duffel, 1988), Benjamin Moen (Amsterdam, 1988), Judith de Jooide (Rumst, 1988) en Lisa Verbelen (Borgerhout, 1988).

BOG. maakt werk vanuit het verlangen naar overzicht, naar het uitstallen, het benoemen, het uitvouwen, het uitzoomen, het rangschikken, categoriseren en opsommen van alles waar de mens vat op tracht te krijgen maar te groot is om vast te pakken.

OER. is de vierde voorstelling van BOG. De eerste voorstelling *BOG. een poging het leven te herstructureren* werd bekroond met de TAZ-KBC Jongtheaterprijs 2013 en de tekst werd geselecteerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2013. *MEN. de mening herzien* werd bekroond met de BNG Bank Nieuwe Theatermakersprijs 2015. Binnen de BOG.collectie maakte Lisa *ONE. solo by lisa verbelen* (2015), genomineerd voor de BNG Bank Nieuwe Theatermakersprijs 2016

Toneelwerk

OER. – 2016

GOD. – 2015

MEN. – 2014

BOG. – 2013

Alle teksten van BOG. zijn uitgegeven bij
De Nieuwe Toneelbibliotheek (#168, 238, 287 en 340)

- # 340 BOG.
OER.
- # 339 William Shakespeare
Romeo en Julia – bewerking (vertaling Erik Bindervoet)
- # 338 David Markson
Wittgenstein's Mistress (vertaling/ bewerking Lieke Marsman)
- # 337 Jeroen van den Berg,
Fragments of Journeys Towards the Horizon
- # 336 Erik-Ward Geerlings
Decamerone (boekbewerking)
- # 335 Inez van Dullemen
Het verhaal van Hester
- # 334 Frank Adam
Belgique (vertaling Michel Perquy – FR)
- # 333 Barbara Claes
Akaaremoertoe Bahikoeroe
- # 332 Henrik Ibsen
Een poppenhuis (vertaling Karst Woudstra)
- # 331 Henrik Ibsen
Spoken (vertaling Karst Woudstra)
- # 330 Joan Nederlof
De Freudjes, geen familie
- # 329 Joachim Robbrecht
Crashtest Ibsen: ik zie spoken
- # 328 Robert van Dijk
Drie apen
- # 327 Daniel Sikora
Kormoraan
- # 326 Frank Siera
ONGERIJMD
- # 325 Magne van den Berg
Im Bett meines Vaters (umständehalber) [DE/NL]
- # 324 Magne van den Berg
Im Bett meines Vaters (umständehalber) [DE]
- # 323 Casper Vandeputte
Fit to fly
- # 322 Rik van den Bos
Q@A

Kijk voor een volledig overzicht op:

- # 321 Jibbe Willems
Dijkdrift (libretto)
- # 320 Christophe Aussems & Els Theunis
Vuur
- # 319 Frank Siera
STRANDT
- # 318 Compagnie de Koe
Le Relèvement de l'Occident (vertaling Martine Bom – FR)
- # 318 Compagnie de Koe
Beckett Boulevard
- # 316 Helmert Woudenberg
Landverrader
- # 315 M. Sluysmans, J. Veldman, V. van Warmerdam
Not the Tommy Cooper Story
- # 314 Frank Wedekind
Lulu (vertaling Marcel Otten)
- # 313 Magne van den Berg
Ik speel geen Medea
- # 312 Sara van Gennip
Godenzoon
- # 310 Rik van den Bos
Een coming of age voor bejaarden
- # 309 Hannah van Wieringen
De wand (boekbewerking)
- # 308 Romke Toering
Thuisfront / Thuisfront (Fries / NL)
- # 307 Romke Toering
Thuisfront (Fries)
- # 306 Romke Toering
Thuisfront
- # 305 Ira Judkovskaja
'n Mooie dag
- # 304 Ira Judkovskaja
Grün
- # 303 Kees Roorda
De Wouden
- # 302 Jeroen van den Berg
Breekbaar

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boekwinkels, in theaters en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een *abonnement*. Een abonnement is te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl